

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ: 21 Ερωτήσεις και Απαντήσεις για το νέο νόμο απλοποίησης της αδειοδότησης 4442/2016 «νέο πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις»

Μήπως ο νέος νόμος για την απλοποίηση της αδειοδότησης είναι μια αποσπασματική κίνηση;

Βασικό μέλημα της Κυβέρνησης και ειδικά του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης είναι να διαμορφωθεί στη χώρα ένα οικονομικό περιβάλλον που να ευνοεί τη σύσταση και την ανάπτυξη δυναμικών επιχειρήσεων, ιδιαίτερα μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, να ενισχυθεί η απασχόληση που καταβαραθρώθηκε στα χρόνια της κρίσης και να στραφεί η παραγωγική δραστηριότητα προς ένα μοντέλο δίκαιης και βιώσιμης ανάπτυξης. Γι' αυτό το σκοπό, το Υπουργείο παρεμβαίνει σε δύο άξονες. Από τη μια, διασφαλίζονται σύγχρονα χρηματοοικονομικά εργαλεία για να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό των ελληνικών επιχειρήσεων. Από την άλλη, η Κυβέρνηση παρεμβαίνει στο θεσμικό πεδίο, προκειμένου να απλοποιηθούν οι διαδικασίες και να μειωθεί η γραφειοκρατία. Οι δύο νέοι νόμοι του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης – ο πρώτος (Ν.4442/2016): για τη **μεταρρύθμιση του συστήματος αδειοδότησης των επιχειρήσεων**, ο δεύτερος (Ν.4441/2016): για την **απλοποίηση της σύστασης επιχειρήσεων** με τις υπηρεσίες μιας στάσης – έχουν εξέχουσα και κρίσιμη σημασία για τη χώρα. Σύντομα κατατίθεται **επιπλέον νομοσχέδιο**, στην ίδια κατεύθυνση, για την **εξειδίκευση των διαδικασιών ελέγχου και την εποπτεία της αγοράς**. Αυτές οι παρεμβάσεις εντάσσονται στον ίδιο ενιαίο σχεδιασμό και υπηρετούν τις ίδιες στοχεύσεις: τον εξορθολογισμό του θεσμικού πλαισίου για τη σύσταση και την αδειοδότηση επιχειρήσεων, με παράλληλη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος επί της ουσίας και όχι στους τύπους.

Χρειάζεται ένας νέος νόμος για την απλοποίηση της αδειοδότησης; Τι στόχους θα πετύχει;

Το πνεύμα του νέου νόμου είναι η μετάβαση από μια βαριά και γραφειοκρατική διαδικασία αδειοδότησης εκ των προτέρων (ex ante) σε μια απλή διαδικασία γνωστοποίησης για την έναρξη μιας οικονομικής δραστηριότητας – χωρίς περιττές διατυπώσεις και επικαλύψεις – και σε ένα σύστημα, από εκεί και πέρα, ουσιαστικών ελέγχων εκ των υστέρων (ex post), στην πραγματική λειτουργία της επιχείρησης. **Απλοποιείται και επιταχύνεται σημαντικά η έναρξη οικονομικής δραστηριότητας**. Σήμερα απαιτούνται κατά μέσο όρο 30 μέρες για την έκδοση της άδειας (για τυπικούς, κατ' ουσίαν, λόγους). Με τον νέο νόμο, η λειτουργία της επιχείρησης θα μπορεί να αρχίζει άμεσα μετά τη γνωστοποίηση των όρων. Παράλληλα, διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, προστατεύεται δηλαδή ουσιαστικά το κοινωνικό σύνολο έναντι ενδεχόμενων κινδύνων (για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον). **Αντί** για τυπικούς ελέγχους για το αν είναι πλήρη τα δικαιολογητικά και τις επιτόπιες αυτοψίες **πριν** την έναρξη της λειτουργίας, θα ελέγχεται **πλέον το ουσιώδες**: αν οι επιχειρήσεις, όπως λειτουργούν πραγματικά, συμμορφώνονται ή όχι στους σχετικούς όρους.

Υπάρχει ο Ν.4262/2014. Πέρασαν δύο χρόνια και χωρίς να εφαρμοστεί πλήρως, τώρα τον καταργείτε;

Ο παλαιός νόμος 4262/2014, ο επονομαζόμενος νόμος Χατζηδάκη, αποδείχτηκε ένας μη λειτουργικός νόμος. Ενώ τον Μάιο του 2014 που ψηφίστηκε, προέβλεπε συνολική εφαρμογή εντός έξι μηνών, μέχρι τον Ιανουάριο του 2015 είχαν εκδοθεί μόνο δύο ΚΥΑ. Ο νόμος αυτός έδειξε πολύ γρήγορα τα ελαττώματά του. Πολλές κανονιστικές αποφάσεις, ασαφείς όροι, γραφειοκρατικές διαδικασίες για την υλοποίησή του. Επίσης, οι όποιες προσπάθειες να λυθούν τα προβλήματα έγιναν με απλουστευτικούς τρόπους, αγνοώντας τα πραγματικά δεδομένα. Για παράδειγμα: Οι δυσκολίες με τις αγκυλώσεις της δημόσιας διοίκησης αντιμετωπίστηκαν με την παράκαμψή της. Στην παραγωγή και στην επεξεργασία νομοθετημάτων χρησιμοποιήθηκαν μόνο σύμβουλοι και εξωτερικοί συνεργάτες, με αποτέλεσμα να παράγονται ελλιπή νομοθετήματα με υπαρκτές αδυναμίες που ακυρώνουν την εφαρμογή τους.

Με τη συνεργασία της Διοίκησης και της Παγκόσμιας Τράπεζας, αναδείχτηκε η ανάγκη της βαθιάς τροποποίησης του νόμου 4262/2014, που θα ήταν φαιδρό να προχωρήσει, αφού θα καταργούνταν τα 20 από τα 34 άρθρα, ενώ θα τροποποιούνταν τα υπόλοιπα. Για το λόγο αυτό, επιλέχτηκε ένα νέο, απλό και σαφές νομοθέτημα με γενικές διατάξεις στο πρώτο μέρος του και συγκέντρωση στο ειδικό μέρος των διατάξεων για κάθε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας που απλοποιείται. Ο σχεδιασμός της νέας διαδικασίας για την υλοποίηση της μεταρρύθμισης έγινε σε άλλη βάση. Δόθηκε μεγάλη πολιτική βαρύτητα στο θέμα. Αναγνωρίστηκε ότι μια μεταρρύθμιση αυτού του είδους απαιτεί αρκετό χρόνο. Ο σχεδιασμός έγινε σε βάθος τριετίας, σε τρεις διαδοχικές φάσεις. Με το δεύτερο μέρος του νέου νόμου που ήδη ψηφίστηκε, ολοκληρώνεται η πρώτη φάση με αυστηρό χρονοδιάγραμμα το οποίο τηρείται. Έχει ήδη ξεκινήσει και υλοποιείται η δεύτερη φάση με νέους τομείς οικονομικών δραστηριοτήτων. Η μεταρρύθμιση γίνεται στην «καρδιά» της δημόσιας διοίκησης. Συστάθηκαν τρεις ομάδες εργασίας, μία ανά εξεταζόμενο κλάδο, με τη συμμετοχή εκπροσώπων όλων των συναρμόδιων Υπουργείων. Η κεντρική ομάδα που καταγράφει, αναλύει, επεξεργάζεται και συντονίζει τις διυπουργικές ομάδες αποτελείται από στελέχη της ΓΓΒ, τα οποία συνεπικουρούνται από την Παγκόσμια Τράπεζα, που μεταφέρει τις καλές παγκόσμιες πρακτικές. Σε κάθε ολοκλήρωση φάσης θα ακολουθεί εκπαίδευση σε όλες τις δομές της δημόσιας διοίκησης που εμπλέκεται στην αδειοδότηση, προκειμένου να κατανοήσει τη φιλοσοφία του εγχειρήματος και να λυθούν απορίες. Επίσης, υπήρξε στενή συνεργασία με τους άμεσα ενδιαφερόμενους, δηλαδή τους επιχειρηματίες των κλάδων. Οι τελικές προτάσεις διαμορφώθηκαν ύστερα από συσκέψεις στις οποίες συμμετείχαν οι θεσμικοί εκπρόσωποί τους.

Ποια κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων προβλέπει ο νέος νόμος;

Για πρώτη φορά κατατάσσονται όλες οι οικονομικές δραστηριότητες σε τρεις κατηγορίες σε σχέση με τις προϋποθέσεις έναρξης της λειτουργίας τους:

(α) ελεύθερη άσκηση,

(β) γνωστοποίηση, που στον Ν. 4262 ήταν οι ασαφείς γενικοί όροι λειτουργίας,

(γ) εκ των προτέρων έγκριση

Η κατηγοριοποίηση των δραστηριοτήτων στα τρία επίπεδα κινδύνου (χαμηλού ρίσκου = ελεύθερη άσκηση, μεσαίο ρίσκου = γνωστοποίηση, υψηλού ρίσκου = έγκριση ex ante) γίνεται πλέον με σαφή, επιστημονικά κριτήρια, σε τρεις άξονες:

- (1) κίνδυνος για την υγεία των καταναλωτών,
- (2) κίνδυνος για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και περιοίκων,
- (3) κίνδυνος για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο βαθμό που δεν καλύπτεται από άλλη νομοθεσία.

Και τι είναι αυτή η περίφημη «γνωστοποίηση» που εισάγεται ως καινοτομία; Εισάγεται για πρώτη φορά το σύγχρονο εργαλείο της γνωστοποίησης, σύμφωνα και με τα καλύτερα παραδείγματα της διεθνούς πρακτικής. **Η γνωστοποίηση είναι ένα έγγραφο με το οποίο ο επιχειρηματίας ενημερώνει τη διοίκηση για την έναρξη λειτουργίας της επιχείρησης.** Πλέον, **τα δικαιολογητικά δεν προσκομίζονται.** Τα κρατά η επιχείρηση στο αρχείο της και είναι διαθέσιμα στις ελεγκτικές αρχές. Αντίθετα, η δήλωση σε συνδυασμό με τους γενικούς όρους λειτουργίας του Ν. 4262 ήταν ουσιαστικά εκ των προτέρων άδεια, με προσκόμιση δικαιολογητικών και έκδοση διοικητικής πράξης.

Τι αλλάζει ουσιαστικά από το νόμο του Χατζηδάκη; Οι Γενικοί Όροι Λειτουργίας γίνονται απλά Γνωστοποίηση; Υπάρχει κάποια ουσιαστική αλλαγή;

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο βασίζεται σε δύο πυλώνες:

α) την **αξιολόγηση του κινδύνου** που δύναται να επέλθει από την άσκηση των δραστηριοτήτων σε πτυχές του δημοσίου συμφέροντος, όπως η δημόσια υγεία και το περιβάλλον και

β) την εισαγωγή ενός συγχρόνου εργαλείου δημόσιας διοίκησης, του εργαλείου της **γνωστοποίησης**, για τις δραστηριότητες εκείνες που αξιολογείται εμπειριστατωμένα με βάση επιστημονικά δεδομένα και διδάγματα της κοινής πείρας ότι ενέχουν χαμηλό κίνδυνο προσβολής του δημοσίου συμφέροντος. Η γνωστοποίηση εμπεριέχει αποκλειστικά την απαραίτητη πληροφορία που προορίζεται για τις αρχές ελέγχου, και είναι αυτό το σημείο ακριβώς που το διαφοροποιεί από το μοντέλο της αναγγελίας, που είχε εισαγάγει πλήρως αποτυχημένα ο ν. 4262/2014, καθώς είχε στοιχεία που προσιδίαζαν σε εκ των προτέρων άδεια, όπως η εκ των προτέρων προσκόμιση δικαιολογητικών και η έκδοση διοικητικής πράξης βεβαιωτικής της υποβολής δήλωσης συμμόρφωσης προς τους (μη προσδιορισμένους εννοιολογικά) γενικούς όρους λειτουργίας.

Το μεταρρυθμιστικό εγχείρημα ξεκίνησε με τρεις τομείς προτεραιότητας αυξημένων αναπτυξιακών δυνατοτήτων, ήτοι τον κλάδο της Βιομηχανίας Τροφίμων και Ποτών, τα Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος και τέλος τον κλάδο του Τουρισμού (τα τουριστικά καταλύματα), τομείς που αποτελούν κάτι λιγότερο από το 30% της οικονομικής δραστηριότητας. Έως το τέλος του έτους 2018 θα εξεταστεί και θα υπαχθεί στο νόμο το σύνολο των οικονομικών κλάδων, καθώς ο νόμος φιλοδοξεί να αποτελέσει μελλοντικά οδηγό για την αδειοδότηση όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων της χώρας.

Γιατί αλλάζετε το Παράρτημα με τις δραστηριότητες;

Η καταγραφή δραστηριοτήτων, ως είχε στον προηγούμενο νόμο που αφορούσε τις αδειοδοτήσεις (Ν. 4262/2014), βασιζόταν στην περιβαλλοντική κατηγοριοποίηση, με αποτέλεσμα να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του και υποδομές ή έργα, που δεν αποτελούσαν «οικονομικές δραστηριότητες».

Στο νέο νόμο προσδιορίζονται ρητά και με σαφήνεια **οι οικονομικές δραστηριότητες, αποτυπωμένες με τη χρήση Κωδικών Αριθμών Δραστηριότητας (ΚΑΔ). Η νέα κατηγοριοποίηση αποτελεί μία από τις καινοτομίες που εισάγει το νέο θεσμικό πλαίσιο** διότι, κατά τον τρόπο αυτό, η Διοίκηση αποκτά ενιαίο τρόπο απόδοσης των δραστηριοτήτων, αποκλείονται περιπτώσεις διαφωνίας μεταξύ των διάφορων υπηρεσιών (φορολογικές αρχές και ελεγκτικοί της λειτουργίας μηχανισμοί) ως προς τον ορισμό μιας δραστηριότητας, εξασφαλίζονται πρόσθετοι μηχανισμοί εντοπισμού της μη συμμόρφωσης και, επιπλέον, ο διοικούμενος γνωρίζει ότι η δραστηριότητά του αντιμετωπίζεται με ενιαίο τρόπο από τη Διοίκηση. Επιπλέον, με την αντιστοίχιση των υπαγόμενων δραστηριοτήτων κατά ΚΑΔ, η Διοίκηση θα έχει τη δυνατότητα παρακολούθησης όλων των δεικτών παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας, ώστε να προσδιορίζει και την αναπτυξιακή στρατηγική της μέσω της αξιολόγησης των σχετικών στατιστικών στοιχείων.

Εξαλείφετε τελείως τις διαδικασίες διαβούλευσης και τη συνδρομή της Επιτροπής Ανταγωνισμού;

Τόσο οι διαδικασίες της διαβούλευσης, όσο και η γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού προβλέπονται ως εργαλεία για τον επισπεύδοντα Υπουργό, ήδη από άλλες διατάξεις. Ως εκ τούτου, οι γραφειοκρατικές και φλύαρες διατυπώσεις που είχε σχετικά ο Ν. 4262/2014 δεν είχαν καμία προστιθέμενη αξία.

Γιατί χρειάζεστε τόσες κανονιστικές πράξεις για την υλοποίηση του νόμου;

Αντίθετα με τις 22 κανονιστικές αποφάσεις που προέβλεπε ο Ν. 4262/2014, οι οποίες αντιστοιχούσαν μόνο σε αυτό που σήμερα ονομάζουμε γενικό μέρος, ο νέος νόμος προβλέπει **μία μόνο οριζόντια κανονιστική απόφαση**, σχετικά με τη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος. Επιπλέον, **ανά κλάδο δραστηριότητας, εκδίδεται μία ΚΥΑ** που αφορά το περιεχόμενο και τη διαδικασία της γνωστοποίησης (ή αντίστοιχα της έγκρισης), καθώς και το εύρος επιβολής κυρώσεων.

Πώς είναι δυνατό, ένας νόμος που επικαλείται ως σκοπό του την απλοποίηση να οδηγεί σε αποτελέσματα το 2018. Μέχρι τότε πώς θα βοηθηθούν οι επιχειρηματίες απέναντι στη γραφειοκρατία;

Για πρώτη φορά, μια μεταρρύθμιση γίνεται σε πραγματικό και όχι ουτοπικό χρόνο. Ο στόχος της τριετίας τέθηκε ρεαλιστικά, για την υπαγωγή του συνόλου των δραστηριοτήτων στις διατάξεις του νέου νόμου. Ήδη απλοποιούνται οι πρώτοι τρεις τομείς, με άμεσα αποτελέσματα για τους επιχειρηματίες και τους επενδυτές.

Στην επόμενη φάση μέχρι τον Μάρτιο του 2017 έχουν επιλεγθεί και εξετάζονται τα Κέντρα Αποθήκευσης και Διανομής (logistics) και οι εξορυκτικές δραστηριότητες. Παράλληλα, έχει συσταθεί ομάδα εργασίας για την απλοποίηση και της άδειας εγκατάστασης, που ως διαδικασία διατρέχει το σύνολο της Μεταποίησης.

Οι τομείς αυτοί, μαζί με τη Μεταποίηση, αντιστοιχούν στο 23% του ΑΕΠ της χώρας. Στόχος μας είναι μέχρι το τέλος του 2018 να έχουν εξεταστεί και απλοποιηθεί όλοι οι τομείς δραστηριότητας και σε αυτό το πλάνο εργαζόμαστε συντονισμένα.

Πως θα συνδυάσετε τις γρήγορες μεταρρυθμίσεις με τόσα ΠΔ που χρειάζονται για την υπαγωγή των δραστηριοτήτων στο νέο νόμο;

Ο νόμος προβλέπει έκδοση ΠΔ για την υπαγωγή ορισμένης δραστηριότητας σε γνωστοποίηση ή έγκριση. Στόχος μας είναι, είτε μέσω των ΠΔ, είτε μέσω προσθήκης ειδικών τμημάτων στο νόμο, να συγκεντρωθούν κάτω από το ίδιο νομικό πλαίσιο όλες οι διατυπώσεις άσκησης δραστηριότητας.

Γιατί είναι εκτός πεδίου εφαρμογής η περιβαλλοντική και πολεοδομική νομοθεσία, η οποία συνδέεται με τις μεγάλες καθυστερήσεις στην αδειοδότηση;

Πρόκειται για πολύπλοκες ειδικές νομοθεσίες, που διατρέχουν οριζόντια την άσκηση των δραστηριοτήτων και οι οποίες εξετάζονται παράλληλα, με τον ίδιο σκοπό απλοποίησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, από τα αρμόδια Υπουργεία.

Μήπως υποβαθμίζεται η προστασία των αρχαιοτήτων και ο ρόλος της αρχαιολογικής υπηρεσίας;

Στην τελική μορφή του νόμου ενσωματώθηκαν οι παρατηρήσεις των φορέων, όπως του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων, οπότε, όπως αναγνώρισαν οι ίδιοι αυτοί φορείς, άρθηκαν οι επιφυλάξεις ως προς το αν διασφαλίζονται ο σεβασμός στην πολιτιστική κληρονομιά και η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Θα συνεχίσει η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής των Δήμων να δίνει προέγκριση για τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος;

Βασικός στόχος του νέου νόμου είναι η απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης. Με τον νέο νόμο καταργείται πλέον η χορήγηση της προέγκρισης και η συνακόλουθη διαδικασία έκδοσης της άδειας λειτουργίας των ΚΥΕ από την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, ένα αιρετό όργανο, το οποίο έκρινε ad hoc κάθε φορά τη χορήγηση ή μη της έκδοσης της άδειας λειτουργίας. Οι αιρετοί εκπρόσωποι της αυτοδιοίκησης παραμένουν υπεύθυνοι για το σχεδιασμό στην περιοχή τους, σύμφωνα με τις αρμοδιότητές τους και απαλλάσσονται από ένα διοικητικό βάρος. Εισάγεται μια καθαρά τεχνική και διάφανη διαδικασία, κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος πρέπει να εξασφαλίσει ότι το κατάστημα μπορεί να ιδρυθεί στη συγκεκριμένη θέση.

Για το σκοπό αυτό απαιτείται βεβαίωση από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας του Δήμου, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να λειτουργήσει το κατάστημα, ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να ιδρυθεί στη συγκεκριμένη θέση. Η αρμόδια για τη χορήγηση της βεβαίωσης υπηρεσία διερευνά τις υφιστάμενες χρήσεις γης και άλλους περιορισμούς που τίθενται στην κείμενη νομοθεσία ή σε κανονιστικές αποφάσεις του Δήμου οι οποίες έχουν εκδοθεί πριν την ημερομηνία κατάθεσης αίτησης για την έκδοση της βεβαίωσης, και χορηγεί τη βεβαίωση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Μετά τη λήψη της σχετικής βεβαίωσης μπορεί να προβεί στη γνωστοποίηση της λειτουργίας της δραστηριότητάς του.

Δεν περιορίζονται με τις αλλαγές στα ΚΥΕ η χρηματοδότηση και οι αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης;

Ο νέος νόμος δεν αφαιρεί καμία αρμοδιότητα από τους Δήμους. Οι Δήμοι είναι, στο νέο θεσμικό πλαίσιο, ο μόνος αρμόδιος φορέας τόσο για την έκδοση της βεβαίωσης από την αρμόδια υπηρεσία όσο και για τη διαχείριση της γνωστοποίησης έναρξης οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και για τη διενέργεια των σχετικών ελέγχων των Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος (ΚΥΕ).

Με τον νέο νόμο, χάρη στις τελικές αλλαγές που επήλθαν, τα έσοδα της τοπικής αυτοδιοίκησης αυξάνονται σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς, καθώς το 50% των επιβαλλόμενων προστίμων και το 80% των εισπραττόμενων παραβόλων αποδίδεται στους ίδιους τους ΟΤΑ. Τις ρυθμίσεις αυτές σε όφελος των Δήμων της χώρας, τις οποίες υιοθέτησε το Υπουργείο Οικονομίας, καταψήφισε δυστυχώς η αντιπολίτευση.

Σε τι διαφέρει η απλοποίηση από αυτήν που έχει ήδη επέλθει για τις δραστηριότητες τροφίμων και ποτών με την ΚΥΑ 12984/2014 (ΚΥΑ για 103 δραστηριότητες);

Όπως εύκολα μπορεί κάποιος να αντιληφθεί, διατρέχοντας αυτές τις 103 δραστηριότητες, δεν υπήρχε κανένα κριτήριο σύνδεσης τους ή στάθμισης κινδύνου. Αντιμετωπίζονταν με τον ίδιο τρόπο η μονάδα παραγωγής πατάτας, η μονάδα παραγωγής κλωστικών ινών και η μονάδα κατασκευής αεροσκαφών.

Η πραγματικότητα, μάλιστα, είναι, ότι καμία απλοποίηση δεν επιτεύχθηκε με αυτήν την υπουργική απόφαση, αφού μόνο η κατάργηση της άδειας λειτουργίας χωρίς καμία παρέμβαση ή μείωση στα δικαιολογητικά καθιστούσε τη μεταρρύθμιση αυτή άνευ ουσίας. Για το λόγο αυτό, με τον νέο νόμο υλοποιείται η μεταρρύθμιση σε φάσεις, επιλέγοντας κλάδους, οι οποίοι εξετάζονται στο σύνολο της διαδικασίας αδειοδότησής τους. Για παράδειγμα, στη μεταποίηση τροφίμων και ποτών, δεν μένουμε μόνο στην υπαγωγή της σε γνωστοποίηση, προχωρούμε και στην κατάργηση τριών επιμέρους δικαιολογητικών. Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει ότι οι δραστηριότητες, ακόμα και εντός του ίδιου κλάδου, αντιμετωπίζονται όλες με τον ίδιο τρόπο. Ενώ οι μονάδες τροφίμων φυτικής παραγωγής υπάγονται ελεύθερα στη γνωστοποίηση, οι μονάδες τροφίμων ζωικής παραγωγής, όπως τα σφαγεία, εξακολουθούν να απαιτούν εκ των προτέρων έγκριση από την αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία, όπως άλλωστε επιβάλλει και η ευρωπαϊκή νομοθεσία. Αντίστοιχα,

κρίθηκε, κατά την εκτίμηση κινδύνου, ότι η παραγωγή ζάχαρης, λόγω ιδιαίτερων χημικών διεργασιών, δεν είναι δυνατό να υπαχθεί στο καθεστώς της γνωστοποίησης.

Τι γίνεται με την κατάργηση του Ειδικού Σήματος Λειτουργίας στα τουριστικά καταλύματα; Πώς θα αντιμετωπιστεί η τόσο μεγάλη παρανομία στον κλάδο και πώς θα προστατευτούν οι τουρίστες;

Μέσα από το πληροφοριακό σύστημα, θα είναι δυνατή η διασύνδεση όλων των ελεγκτικών υπηρεσιών, οι οποίες άμεσα με τη γνωστοποίηση θα μπορούν να οργανώσουν στοχευμένους ελέγχους κατά την πραγματική λειτουργία της επιχείρησης.

Άλλο ένα πληροφοριακό σύστημα. Έχει γίνει κάποια προετοιμασία;

Προετοιμασία έχει γίνει και το σύστημα υλοποιείται σε δύο φάσεις. Άμεσα θα είναι, με την πλήρη ενεργοποίηση του νόμου, η υλοποίηση του συστήματος που θα υποστηρίξει τις διαδικασίες γνωστοποίησης στους τρεις κλάδους που απλοποιούνται.

Και τι θα προσφέρει ένα πληροφοριακό σύστημα από μόνο του; Πως θα σταματήσουν τα «γρηγορόσημα»;

Με το νέο νόμο, εισάγεται για πρώτη φορά μια ολοκληρωμένη στρατηγική για ολόκληρη την αλυσίδα αδειοδότησης (γνωστοποίηση ή έγκριση, διαχείριση εγκρίσεων και ελέγχων). Σε αυτή τη βάση, αυτοματοποιούνται οι διαδικασίες, προσδιορίζεται ο αντικειμενικός και τεχνικός χαρακτήρας τους, ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος εξωγενών παρεμβάσεων (διαφθοράς και διαπλοκής) και μέσω της εισαγωγής του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος. Βασική πρόβλεψη του νέου νόμου είναι το «**Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων**» (ΟΠΣ-ΑΔΕ), που θα υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Το σύστημα θα είναι διαλειτουργικό, διασυνδεδεμένο με το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) και το σύστημα TAXIS. Η σύσταση του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής υπογραμμίζει την προτεραιότητα που αποδίδει η Κυβέρνηση σε μια ενιαία ψηφιακή στρατηγική. Η εισαγωγή του πληροφοριακού συστήματος μειώνει αποφασιστικά το διοικητικό βάρος. Θα καταστήσει πολύ αποτελεσματικότερο τον έλεγχο, καθώς μάλιστα το σύστημα θα δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο μητρώο με τις πληροφορίες για κάθε επιχείρηση, αλλά και θα ανταλλάσσει δεδομένα με άλλες υπηρεσίες και βάσεις δεδομένων. Θα αποτρέψει όλες τις εξωγενείς παρεμβάσεις στις διαδικασίες.

Μετάβαση από τους εκ των προτέρων στους εκ των υστέρων ελέγχους. Υπάρχει κάποιος σχεδιασμός;

Οι εκ των υστέρων έλεγχοι θα λάβουν χώρα άμεσα, καθώς ανθρωπίνι πόροι που σήμερα απασχολούνται σε μεγάλο βαθμό σε εκ των προτέρων διαδικασίες (στις περισσότερες των περιπτώσεων κατά 100%) θα μπορέσουν να μετατοπιστούν και να αποτελέσουν το δυναμικό εκείνο που απαιτείται για την πραγματοποίηση των

πραγματικών και ουσιαστικών ελέγχων κατά τη διάρκεια λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Επιπλέον, οι έλεγχοι των οικονομικών δραστηριοτήτων θα συνδυαστούν και θα «κουμπώσουν» με το έργο της συνολικής εποπτείας της αγοράς, η οποία αποτελεί ήδη αντικείμενο μεγάλης νομοθετικής παρέμβασης του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί άμεσα.

Με τον τρόπο αυτό, το σύνολο της αγοράς θα ελέγχεται και θα εποπτεύεται αποτελεσματικά και μεθοδευμένα, και όχι αποσπασματικά και σχεδόν ανοργάνωτα, όπως συνέβαινε μέχρι σήμερα.

Για πρώτη φορά, οι έλεγχοι θα οργανώνονται με ενιαία μεθοδολογία, με βάση την ανάλυση κινδύνου και άλλα παραμετροποιημένα στοιχεία, με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται η ποιότητα και η απόδοσή τους. Δεν θα διεξάγονται πλέον μόνο κατόπιν καταγγελίας ή κατά τυχαίο τρόπο, αλλά μεθοδικά και στοχευμένα.

Ο όρος εποπτεία εξειδικεύεται σε τρεις επιμέρους ενέργειες και δεν εξαντλείται στην έννοια του επιτόπιου ελέγχου, όπως ήταν το σύνηθες μέχρι σήμερα. Οι πυλώνες της έννοιας της «εποπτείας» που αποσκοπεί στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος συνίσταται σε:

α) **έλεγχο μέσω αυτοψίας και δικαιολογητικών,**

β) **συστάσεων προς τον εποπτευόμενο και**

γ) **παροχή κατευθυντήριων γραμμών** με γνώμονα την ενίσχυση της συμμόρφωσης.

Το νέο μοντέλο εποπτείας, που σήμερα πλέον θα καταστεί ακόμη πιο ισχυρό λόγω της μετατόπισής του σε ex post διαδικασία για πολλές οικονομικές δραστηριότητες, θα διέπεται από βασικές αρχές, και συγκεκριμένα τις εξής: (α) τη νομιμότητα, (β) την ανεξαρτησία του εποπτεύοντος οργάνου από το εποπτευόμενο μέρος και κάθε άλλον έχοντα σχετικό έννομο συμφέρον, (γ) τη διαφάνεια, σαφήνεια, αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα, (δ) το σεβασμό των νομίμων δικαιωμάτων του εποπτευόμενου, (ε) την αναλογικότητα των εφαρμοστικών μέτρων σε σχέση με τη βαρύτητα του κινδύνου, την πιθανότητα επέλευσής του και το ιστορικό συμμόρφωσης του φορέα και τέλος (στ) την επιείκεια προς τον εποπτευόμενο σε περίπτωση αμφιβολίας και την κλιμάκωση των κυρώσεων ανάλογα με το μέγεθος της μη συμμόρφωσης και τις συνέπειες αυτής. Οι αρχές και οι πυλώνες τις εποπτείας απαντώνται στα σύγχρονα συστήματα άσκησης εποπτείας και ήταν απαραίτητο να πλαισιώσουν την προτεινόμενη μεταρρύθμιση. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται το πλαίσιο της αποτελεσματικής άσκησης εποπτείας αλλά ταυτόχρονα δημιουργείται και η βάση για την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου προς τους εποπτευόμενους.

Ποιος κερδίζει τελικά από τον νέο νόμο για την αδειοδότηση;

Οι συνεπείς επιχειρηματίες επωφελούνται από τις απλές και αντικειμενικές/αυτόματες διαδικασίες. Οι παραβάτες εντοπίζονται και έχουν να αντιμετωπίσουν αυστηρές κυρώσεις.

Οι εργαζόμενοι της δημόσιας διοίκησης που είναι σήμερα δεσμευμένοι για τις τυπικές και γραφειοκρατικές διαδικασίες αδειοδότησης (με αποτέλεσμα η εποπτεία της λειτουργίας των επιχειρήσεων να είναι εντελώς ανεπαρκής) θα απελευθερωθούν πλέον για τους ουσιαστικούς ελέγχους. Οι έλεγχοι πλέον

συστηματοποιούνται, με ενιαία κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε δραστηριότητας.

Παράλληλα, διασφαλίζεται στην πράξη και όχι στους τύπους, στα χαρτιά, το δημόσιο συμφέρον. Μια μέχρι σήμερα γραφειοκρατική διαδικασία τυπικής αδειοδότησης εκ των προτέρων αντικαθίσταται (για δραστηριότητες χαμηλού σχετικά κινδύνου) από ένα σύστημα ουσιαστικών ελέγχων στην πραγματική λειτουργία των επιχειρήσεων. Προστατεύεται δηλαδή ουσιαστικά και πρακτικά το κοινωνικό σύνολο έναντι ενδεχόμενων κινδύνων (για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον).